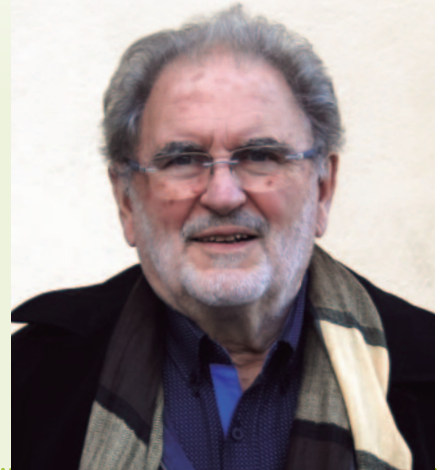


Isidre Grau

L'ESCRITOR QUE HA FET DE CERDANYOLA EL SEU MIRALL CREATIU

Text i fotografies: **Vicenç Relats**



Vinyes de Savall, el seu Macondo. “Vinyes de Savall ve a ser el meu Macondo i m’agradaria que els meus lectors s’ho passessin tan bé com jo m’ho vaig passar llegint *Cien años de soledad*”, explica Isidre Grau tot al·ludint la cèlebre obra de realisme màgic de Gabriel García Márquez, que es va emmirallar en la seva localitat natal d’Aracataca (Colòmbia) per escriure-la.

Si hi ha un escriptor amb una obra impregnada dels paisatges vallesans –físics i humans– en transformació constant des dels anys seixanta ençà, aquest és Isidre Grau, que ha fet de la vila on va néixer el 1945 i on ha viscut sempre, Cerdanyola del Vallès, el marc d’inspiració d’un espai literari propi: Vinyes de Savall, el paradigma d’una població d’origen rural, propera a Barcelona, que durant el segle XX va viure l’ascens i la decadència de la industrialització, amb onades migratòries successives.

Recordant un xic el Pins del Vallès amb què Sant Cugat es va fer dir en plena República, durant la Guerra Civil, Vinyes de Savall és el punt de partida de sis de les seves divuit novel·les, que narren l’evolució d’una família burgesa i d’una societat bigarrada durant diverses dècades. Aquest ressò encara és més explícit quan bateja la ciutat com a Montcerdà, a *Ciudadà Canalda*, la seva última novel·la.

A *Ciudadà Canalda*, on Grau s’endinsa en la fal·lera immobiliària dels anys seixanta-setanta d’un constructor de gran ambició pels negocis, les referències locals són més directes. “És cert, hi parlo del barri de

Fontelles que és com dir Les Fontetes; del Turó Verd en lloc del Turonet o del barri de la Sauleda, que recorda el de Ca l’Antoll”, admet. En canvi, a les novel·les que s’originen a Vinyes de Savall i transcorren tan lluny com a París, l’Índia o Kosovo, els indicis hi són molt més velats. “No es poden identificar llocs ni situacions, perquè les desfiguro molt i creo fets fantasiosos, que podrien passar però no són corrents”, diu.

Vinyes de Savall és el poble fictici on viu la família dels terratinents Benavent, les peripècies de la qual són narrades a *Els colors de l’aigua*, l’obra inicial d’aquest cicle literari i amb la qual Grau va guanyar el premi Sant Jordi de novel·la el 1985, fet que el va catapultar entre els noms destacats de la literatura catalana. “A *Els colors de l’aigua* vaig voler explicar la història de la família d’una tirada, però em vaig passar de frenada i llavors em vaig proposar d’explicar en altres novel·les la vida de cadascun dels cinc fills”, precisa. Aquest espai literari ja havia aparegut a *Vent de memòria*, novel·la amb la qual va rebre el Premi Ciutat de Palma el 1984. Les cinc novel·les de Vinyes de Savall les va fer en vint anys i, entre mig, en va escriure

d’altres, com ara *La vida escrita*, finalista del Premi Carlemany el 1996. Després va escriure *La ciutat dels solitaris* o *Setanta-tres dies amb el pare*, entre d’altres.

Nombrosos premis

Grau, que va debutar en els premis literaris l’any 1979, amb el Ciutat d’Olot per *Fugida en gris*, reconeix que els nombrosos guardons que ha rebut van ser claus en l’inici de la seva trajectòria literària, que va combinar amb el treball a la indústria química. Ha estat la carrera d’algú apassionat per l’escriptura des d’infant, que als catorze anys ja tenia escrites quatre novel·les i mitja –en llibretes amb pàgines quadriculades lligades amb espirals–, les quals havien de ser el presagi d’una creació prolífica, sòlida i llarga. Una obra que als anys vuitanta va compartir amb el col·lectiu literari



Ofèlia Dracs, del qual van formar part Pep Albanell, Jaume Cabré, Jaume Fuster, Maria Antònia Oliver, Vicenç Villatoro, Margarida Aritzeta, etc, amb qui va viure “l'experiència estimulante d'escriure junts literatura de gènere :negra, eròtica, de misteri... Volíem ampliar públics i demostrar que en català es podia escriure de tot, per més que el president Suárez digués que no servia per escriure sobre química nuclear”, recorda. Llavors, en plena transició al post-franquisme, era un temps de gran reivindicació lingüística i nacional en el qual Grau es va implicar en el Congrés de Cultura Catalana i va obtenir el títol de professor de català per fer classes de la llengua del país en diverses iniciatives populars.

Formació científica

Amb estudis de Peritatge Químic a l'Escola de Pèrits Industrials de Terrassa, va treballar durant trenta anys a la fàbrica Aiscondel del seu poble. “Les ciències et

donen una certa formació racionalista que no va malament d'aplicar a la creativitat”, ironitza. No va ser fins el 1995 que va plegar-ne quan l'empresa va ser comprada i va traslladar la producció. Llavors, amb la seva esposa ja tenien el fill i la filla gambats i ell ja s'havia començat a dedicar professionalment a l'escriptura. Ho feia no només publicant llibres sinó exercint de professor de novel·la i conte a l'escola Aula de Lletres de Barcelona, per continuar després a l'Escola d'Espectura de l'Ateneu Barcelonès i com a redactor de premsa de la Fundació Caixa de Sabadell. En això va treballar-hi els darrers quinze anys de la vida laboral, com a professional autònom.

Amb més de trenta llibres publicats, entre els quals destaquen dos assajos sobre l'ofici d'escriure –*La Maleta de l'escriptor* i *L'arquitectura del conte*–, amb un nombre incomptable d'articles –sobretot a *l'Avui* i al *Tot Cerdanyola*–, i molta narrativa juvenil –iniciada a *Cavall Fort* i *Tretze Vents*–,

Isidre Grau continua escrivint imparable, assajant nous formats. En l'any que en complirà vuitanta, ha enllestit dos nous volums. A *Què ens queda dels nostres?* (Trípode, 2025) fa memòria de les persones que l'han influït en la seva educació. “És un relat de no ficció, on parlo de la meua gent, però que es pot llegir com una novel·la i on cadascú pensarà en la seva, de gent, i en allò que l'ha marcat”, apunta aquest autor que amb la seva obra “sempre busca fer pensar sobre la condició humana”. A *Cerdanyola desapareguda* (Efadós, 2025), fet amb Andreu Salillas, documenta amb fotos antigues la vida del poble i d'un paisatge que va ser, aquest sí, ben real, sense cap subterfugi. Un paisatge que inclou el de la seva infància en una família pagesa i en un poble que fins al *boom* constructiu i migratori dels anys seixanta era voltat de vinyes, camps conreats i cases d'estiu. Un escenari que mai no ha desaparegut del seu cap... que ara ja treballa en una altra novel·la **v**

Isidre Grau, en una imatge a la plaça de l'església de Cerdanyola del Vallès, localitat que l'homenatja enguany amb diversos actes, coincidint amb seu vuitantè aniversari.